

קטלוניה הלא מוכרת

אך שקטלוניה היא יעד פופולרי, וישראלים פוקדים בהמוניהם את ברצלונה ואת רכס הפירנאים, חלקים גדולים ממנה אינם מוכרים כלל. זה מפתיע, משום שלא רחוק מברצלונה המתוירת מסתתרים שמורות טבע, מסלולי אופניים ועיירות עתיקות. פרובינציית טרגונה הקטלנית מחכה שיגלו אותה – איתן בייגל

קטלוניה ככלל, וברצלונה בירתה בפרט, היא מהיעדים היותר חביבים על ישראלים, ולא רק עליהם. יותר מ-17 מיליון תיירים מבקרים בקטלוניה מדי שנה, רובם בריטים, צרפתים וגרמנים, אבל גם חלקם של הישראלים אינו מבוטל – כמאתיים אלף תיירים בשנה, לא מעט בזכות הקרבה הגיאוגרפית ומחירי הטיסה הנמוכים יחסית. אך למרות מספרם הנמוך יותר, גורמי התיירות בקטלוניה מתייחסים לאורחים מישראל ברצינות רבה, בעיקר משום שבניגוד לתיירים האירופים הם אינם מסתפקים רק בחופשות בטרגונה על החוף אלא מטיילים גם בחלקים אחרים של המדינה.

במיוחד רכס הפירנאים הפך בשנים האחרונות ליעד תיירותי מבוקש מאוד בקרב ישראלים. אלה באים לטיולי ג'יפים בקיץ ולסקי בחורף. לפי לשכת התיירות הקטלנית, המטיילים הישראלים

בפירנאים הם הקבוצה השנייה בגודלה מקרב המטיילים כולם, אחרי הספרדים עצמם.

רענן בן-בסט, מנכ"ל החברה הגיאוגרפית: "ככלל, ספרד היא מדינה מוכרת ואהובה על הקהל הישראלי. מדי כמה שנים אזור אחר בספרד מקבל את הזרקה וזוכה לתשומת לב. בשנים האחרונות חל גידול משמעותי בביקוש לטיולי משפחות, המשלבים יעד קרוב עם פעילות אתגרית".

מכיוון שכך, שוקדת הלשכה הקטלנית בימים אלה ממש על פיתוח יעד חדש, בשיתוף עם החברה הגיאוגרפית, שסימנה אותו כאזור בתולי ששמר על האותנטיות שלו ואינו סובל ממסות של תיירים. "כמו הפירנאים לפני 15 שנה", אומר בן-בסט.

היעד שאליו מופנה הזרקה הפעם הוא חבל הארץ טרס דה ל'אברה (Terres de l'Ebre), הנמצא בפרובינציית טרגונה (Tarragona), שבירתה היא עיר באתו שם. כל אלה אינם אומרים כמעט דבר למי שאינו ספרדי, וזה קצת מוזר, משום שחבל הארץ הזה נמצא בקטלוניה, אזור מוכר ואהוב, כאמור. גם מי שאינו מתמצא בכדורגל יודע שבקטלוניה

משחקת הקבוצה הטובה בעולם, וגם מי שאינו מבין גדול ביי מוכר את הקאווה הספרדית, השמפניה המפורסמת של קטלוניה, שמיוצרת בטררגונה.

גם בלי אלה, קטלוניה מתגאה בעושר בלתי נדלה של חופים, כפרי רייגים, עיירות עתיקות, יקבים ויצרני יין מהטובים בעולם. טרגונה היא מעין תזקיק הולם של כל אלה, אבל בלי תופעות הלואי הנעימות פחות של מקום פופולרי מדי: אין עריין לחץ במסעדות, במוקרי הבילוי ובאטרקציות השונות, מה שהופך את הטיול למאוד נוח. עם זאת מתגנבת המחשבה – לאן לעזאזל נעלמו כולם?

נהר עם כריזמה

המסלול המוצע כאן נע מדרום לעיר טרגונה לאורך נהר האברו עד לדלתא שלו, הנשפכת לים התיכון. האזור מדבר "ישראלית" בכל מובן כמעט, מלבד היין שפשוט הרבה יותר טעים (מה לעשות...). הצמחייה הים תיכונית, מטעי הכרמים והזיתים, לרגעים נדמה כאילו מטיילים בגליל. למעט קצת גשם פה ושם מזג האוויר נוח מאוד. ההבדל העיקרי בין האזור הזה לגליל הוא נהר האברו, הגדול והשופע שבנהרות ספרד, 900 קילומטרים אורכו.

נהר האברו הוא ללא ספק לב הטיול לטררגונה, ולפחות בעיני הגיבור המרכזי בעלילה. אי-אפשר להתעלם מהכריזמה הנשפכת ממנו, מהנוכחות שלו שניתן להבחין בה מכל מקום שתטיילו בו, בין אם מתבוננים בו ממרחק ומתפעלים מעוצמתו כשעומדים על גשר בעיירה העתיקה טורטוסה (Tortosa) ובין אם יורדים לשוט בו על-גבי קיאק. הסופרים הקלאסיים קראו לו "האיברוס הענק", וממנו ניתן השם לחצי האי האיברי כולו.

הייתה לו חשיבות עצומה לאוכלוסיות השונות שחיו לגדותיו לאורך ההיסטוריה, ולמעשה כך זה גם כיום. לא מפתיע שכמעט כל הפארקים, שמורות הטבע והעיירות הפזורות לאורך הנהר ושהן ביקרנו

מסביב לעולם

5 עד 22 בפברואר

איטליה, קרנבלים

עונת הקרנבלים בשיאה: פסטיבל המסכות של ונציה הוא אולי הקרנבל האיטלקי הכי מפורסם, אבל בהתאמה גם הכי מתויר וצפוף. ממש לידו יש לא מעט פסטיבלים לא פחות מוצלחים, שזכו ליחסי ציבור קצת פחות טובים ולכן הם פחות מוכרים וגם פחות ממוסחרים, למשל פסטיבל הרנסאנס בפרארה או קרנבל הניוקי של ורונה, המציין בין היתר גם את סיום המגפה והרעב ב-1660, ובמסגרתו מתקיימות תהלוכות מסכות צבעוניות ותחרות שיט בין רובעי העיר. ביום שישי שלפני צום הלנט, מגישים ניוקי מסורתי (שביאטלקית

נקרא גנוצ'י, Gnocci) בפיאצה סן זנו, ובכך חותמים את הקרנבל. לצפייה בסרטון סרקו את הקוד.

קרנבל המסכות בוונציה: מסוף ינואר ועד 9 בפברואר, קרנבל הניוקי בוורונה: 5 בפברואר, קרנבל הרנסאנס בפרארה: מסוף ינואר עד 7 בפברואר

לונדון, כנסיית הליצנים

גם למי שאינו נוצרי כדאי להגיע לכנסייה הזו, אם אתם בלונדון ביום א' הראשון של פברואר. מדי שנה מתקיים בתאריך הזה טקס מיוחד המכונה Grimaldi Service, ובו חולקים כבוד לליצן הבריטי ג'ואי גרימלדי (1778-1837), שנחשב לאבי הליצנות המודרנית.

ליצנים בהמוניהם מגיעים לתפילת יום ראשון, ובתום ההופעה של הכומר נותנים הופעה של כשעה משלהם. עד 1959 נערכה האזכרה לגרימלדי בכנסייה שבה נקבר, בחלק אחד של העיר, אבל לאחר שהכנסייה נהרסה עבר הטקס לכנסייה הזאת, שבה יש פינת זיכרון לליצן הנערץ, וחלון זכוכית צבעוני עם דיוקנו.

מומלץ לבוא מוקדם לתפוס מקום. לצפייה בסרטון סרקו את הקוד.

איפה: Holy Trinity Church, Beechwood Road, Dalston
מתי: 7 בפברואר, 15:00

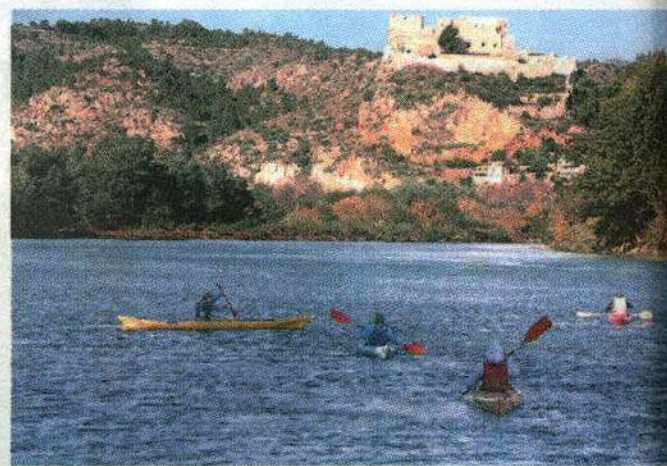
סין והפזורה, ראש השנה

השבוע חל ראש השנה הסיני, וזה הזמן לברך את העמיתים ואת הידידים הסינים לכבוד שנת הקוף. ראש השנה הוא, כידוע, אחד החגים החשובים בציוויליזציה הסינית, ובדומה לחגי ישראל - גם כאן מדובר בעצם בעונה ארוכה למדי של חגים, שראשיתם בראש השנה והמשכם כעבור כשבועיים בחג הפנסים, ובעצם בחודש שלם של חגיגות ואירועים.

האידיאלי הוא כמובן לנסוע לסין, להונג קונג או לטייוואן, אבל גם בפזורה הסינית שומרים על הגחלת, במיוחד בריכוזי המהגרים הגדולים בארצות הברית ובאירופה, שם מתקיימות תהלוכות של מאות ואלפי צועדים בתחפושות צבעוניות. באירוע משתתפים גם משאיות מקושטות, אקרובטים סינים, רקדנים מסורתיים, בתי ספר לאמנויות לחימה, תזמורות ועוד. אחת האטרקציות היא ריקוד הדרקון הגדול, כשבעים מטרים אורכו, הנישא בידי כמאה איש, הרוקדים יחד בתיאום מופלא. לצפייה בחגיגות בסן פרנסיסקו, סרקו את הקוד.

איפה: סין והפזורה
מתי: 8 בפברואר, חג הפנסים: 22 בפברואר

ערים ומצודות לאורך הנהר. מימין לשמאל: טרטוסה, שיט בקאנו בקטע הנהר שבין העיירות מיראבט (משמאל) ובניפולט. לטיולים באזור ההרי מומלץ לשכור רכב שטח

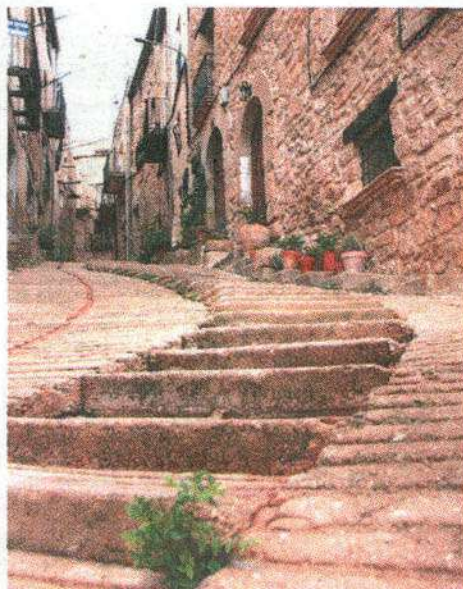

נהר האברו הוא לב הטיול. לא מפתיע שכמעט כל הפארקים, שמורות הטבע והעיירות שלאורך הנהר הוכרזו כאתרי מורשת לשימור על-ידי ארגון אונסקו

של טרגונה, טרטוסה, ולהעביר ביניהן נוסעים וסחורות. המסלול בירידה מתונה לכל אורכו, כך שהרכיבה בו כמעט אינה מאמצת, והוא כולל נקודות רבות שבהן ניתן לעצור לפיקניק, למנוחה או סתם כדי להתבונן על הנוף. דרגת הקושי כאמור היא קלה מאוד, והחוויה מומלצת לכל גיל. יש להצטייד גם בפנס למעבר בתוך המנהרות, אף שרובן מוארות ברגע הכניסה של הרוכבים אל תוך המנהרה. המפגשים יותר יכולים לשכור גם אופניים חשמליים, ולדווש יבשתית לאורך הנהר.

טורטוסה מכה על חטא

טורטוסה, שנמצאת 89 קילומטרים דרומית מערבית לטרגונה, ממתינה בסוף המסלול. העיר מספקת חוויה איברית במלוא מובן המילה, והרבה היסטוריה. מהתקופה הרומאית דרך התקופה

במהלך הטיול הוכרזו בשנת 2003 כאתרי מורשת לשימור על-ידי ארגון אונסקו. בכלל, הקרבה למקור מים כל כך עצום ממלאה באנרגיה לא מוסברת. בימים העתיקים נהרות היו עורק מסחר חשוב ומקור לעושר. האברו שימש נתיב מסחר בין המלחים היוונים והפניקים לבין שבטי המקום. ראשיתו של הנהר בהרי פיקוס דה אירופה, והוא זורם לכיוון דרום-מזרח, חוצה את הערים לוגרוניו, טודלה, טרגוסה, טורטוסה ועוד מספר רב של מקומות יישוב. הוא נשפך לים התיכון, ליד העיירה אמפוסטה (Amposta). במקום השפך נוצרה דלתא בשטח של 330 קילומטרים רבועים, שהיא הייתה לטעמי המקום המרתק ביותר שבו ביקרנו בטיול.

אחת הדרכים המהנות להתיידר עם הנהר היא שיט בקאנו, מעין סוג של שחזור לדרך שבה התקיים בעבר המסחר בין העיירות. השיט מתבצע בסירות המתאימות ליחיד, לזוגות ויש אפילו כאלה של שלושה מקומות. המסלול עובר בין העיירה מיראבט (Miravet) לבניפולט (Benifallet), והוא אינו קשה. מזג האוויר הנוח והזרימה האטית והמתונה של הנהר מסייעים לכל אחד, גם אם זאת הפעם הראשונה שהוא מכניס משוט למים, להרגיש כאילו הוא נולד בתוך סירת קאנו. חוויה כיפית ביותר, מרעננת וקלילה, המתאימה לכל גיל.

עוד דרך לחוות את האזור היא מסלול אופניים של ארבעים קילומטרים, ועובר בנתיב מסילת רכבת שאינה בשימוש עוד. זהו חלק מרשת מסלולים כאלה, פרויקט סביבתי ייחודי מוליק המכונה "דרכים ירוקות" (Greenways/Vías Verdes) שחוצה את ספרד לאורכה ולרוחבה, והופך את תוואי מסילת הרכבת למסלול אופניים יפהפה, שעובר דרך גשרים, מנהרות ותחנות רכבת ישנות. הקטע המסוים הזה בנתיב נסלל בעבר כדי לקשר את הערים לה'פואבלה דה היג'אר (La Puebla de Híjar) בפרובינציית ארגון הסמוכה לעיר הבירה

ערים עתיקות ושמורות טבע. מימין: הדלתה של נהר האברו, גן עדן לצפרים. להקות של פלמינגו, ציפורים ובעלי כנף אחרים

בעיר ובכפר. משמאל: הקתדרלה הגדולה בטורסוסה. מימין: אחד מנתיבי הרכבת שהוסבו למסלולי אופניים. למטה: דגל קטלוניה בראש התורן

בעיר טורסוסה התנהל "ויכוח טורסוסה" בין הנוצרים ליהודים. הוויכוח לא היה הוגן, כמובן, וגם לא תיאורטי. בעקבותיו הוכרחו יותר מ-3,000 יהודים להתנצר, והוטלו גזירות רבות

היום התיכון. למעשה הרלתא היא הביצה הגדולה ביותר בקטלוניה ואחד האזורים החשובים מבחינה אקולוגית באגן הים התיכון. לקראת המקום הקסום הזה ביצה זה קצת לפגום ביופי הנדיר של האזור. עושר נדיר של חי וצומח, שמתפרסים על שטח של 7,736 דונמים של תעלות ולגונות מים. כאילו עובנו את ספרד וצנחנו ישירות במזרח אסיה.

עוד דבר שמזכיר את אסיה הוא גידולי האורז. באזור הרלתא יש למעלה מ-500 מינים שונים של צמחייה, אבל האורז הוא הכוכב הגדול, ושטחי הגידול שלו מהווים את לב התעשייה המקומית. מדי שנה מפיקים במקום כ-120 אלף טונות של אורז, שמהוות 30% מהאורז בכל ספרד. באפריל זורעים את האורז ובספטמבר קוצרים למעלה ממאה סוגים שונים של אורז, שממנו מפיקים מוצרים נוספים כמו נייר, שמן וליקרים שונים, מאוד טעימים. אל תפספסו את מאכל האורז המסורתי, הפאיייה, שנקרא על שם מחבת הברזל הענקית שבה מכינים את התבשיל. לרוב מצרפים לו גם בשר ופירות ים, ומשלימים את החגיגה ביין מאחד מהיקבים המקומיים.

מי שנהנים מהאורז המקומי הם גם עופות המים הרבים המקננים באזור, ובעיקר לקחת הפלמינגו הססגוניות שמגיעות מאפריקה, שהאורז משמש בעבורן כמקור מזון. אפשר לראות את הפלמינגו לאורך כל השנה. מלבדו ניתן למצוא באזור עוד כמאה אלף ציפורים מכ-300 זנים שונים – גן עדן לצפרים ולחובבי טבע. אזור הרלתא משנה את פניו לאורך השנה, בהתאם לעונה ולמוזג האוויר.

אולם הרלתא לא תישאר שם לעד. כ-150 סלרים נבנו עם השנים על נהר האברו, ואלה גורמים למעשה לשקיעתה של הרלתא אל מתחת לפני הים.

הערבית ועד לתקופת הרנסנס והנצרות ועד למלחמת האזרחים בספרד (מומלץ לקחת את הסיוור המודרך של לשכת התיירות מה Tourist Information, שעובר בין טירות ומבצרים בסגנון ערבי או טמפלרי (מסדר הנוצרים הימבינימי), כנסיות גותיות וקתדרלות מפוארות, שפע של מבנים וסגנונות אדריכלות מתקופת הרנסנס ועד בניינים בסגנון מודרני בהשראת גאודי. הכול מכול וכול בערבוביה אחת גדולה, שמייצגת היטב את התרבויות השונות שאכלסו את חצי האי האיברי לאורך ההיסטוריה והותירו במקום את חותמם.

יש גם נקודה יהודית: כאן התנהל "ויכוח טורסוסה" המפורסם בין היהודים לנוצרים בין השנים 1413-1414. זה היה אחד מסדרה של ויכוחים שארגנה הכנסייה, והכריחה נציגים יהודים להשתתף בהם. מובן שלא היה זה ויכוח הוגן, שכן על היהודים נאסר להביע כל אמירה שיש בה ביקורת או התנגדות לנצרות. הוויכוחים הללו לא היו עניין תיאורטי: בסופו של הוויכוח, שלדעת הכנסייה הסתיים בניצחונה, אולצו יותר מ-3,000 להתנצר, ועל אלה שלא התנצרו הוטלו גזירות ואיסורים. נאסר על יהודים לשאת משרות ציבוריות, לגור ליד נוצרים, לסחור איתם ואפילו לאכול עמם. ספרי התלמוד נלקחו מהם או נשרפו, וכל יהודי מגיל 12 חויב להשתתף לפחות בשלושה טקסים נוצריים מדי שנה. על היהודים שאולצו להתנצר נאסר לשוב ליהדות, ורבים מהם הפכו לאנוסים.

בשנים האחרונות גובר מאוד העיסוק הספרדי במורשת היהודית והאנוסית כחלק מההיסטוריה הספרדית, וישנה מודעות גדולה לעול ולסבל שנגרם לקהילה היהודית המפוארת שחייתה בספרד עד לגירוש ב-1492. נראה שספרד של היום מוכנה לעשות לא מעט לתיקון העוול ההיסטורי, מהצעת אורחות לצאצאים של מגורשי ספרד ועד לשיקום, לשחזור ולהצבת זיכרון לקהילות היהודיות העתיקות. קטלוניה היא אחת המובילות בתחום, והמוזיאון העירוני בטורסוסה, שחלק נכבד ממנו מוקדש לקהילה היהודית, הוא דוגמה טובה לכך.

הסיוור של לשכת התיירות מתחיל במוזיאון, שם ניתן לראות כמה מוצגים מוויכוח טורסוסה ומשם להמשיך לאזור שבו שומר הגטו היהודי שבמרכז רחוב ירושלים. במקום נשמר אפילו שלט הרחוב שועליו כתוב בעברית "ירושלים", עדות לקהילה היהודית שחייתה כאן בעבר ואיננה עוד.

פלמינגו, ציפורים וסכרים

שמורת הטבע הרלתא של האברו (Parque Natural del Delta del Ebro), המכונה בקיצור פשוט "הרלתא", היא מקום המפגש של נהר האברו עם

הם גם מסמנים את סופה הצפוי, בעוד כחמישים שנה, אלא אם ייעשה משהו בנדרון. קצת מזכיר את הפחד מהיעלמותו של ים המלח שלנו.

כשסיימנו את הטיול ונסענו חזרה לברצלונה, ניסיתי להבין איך זה שמקום עם פוטנציאל כל-כך גדול לא הצליח עם השנים להפוך לאבן שואבת למיליוני תיירים, ואיך קרה שמצאנו את עצמנו כמעט לבד במקום. התשובה, כך התברר, נעוצה בעיקרון העתיק של ביקוש והיצע. כיום הביקוש הגדול הוא בעיקר לחופשות בטן-גב אשר מוצעות על-ידי עיירות הרורטים, ובאופן טבעי לשם מזורמים עיקר המשאבים והמאמצים השיווקיים. החשיבה היא שמוטב לרכוש את המאמצים במקום שמגיעים אליו מיליוני תיירים, ולא באזור שמגיעים אליו לא יותר מכמה אלפי אנשים בשנה.

מצד אחר, חשתי הבנה והזדהות, וצורך לפרסם את המקום היפה הזה כדי שתיירים יגיעו. אבל מצד שני, לחשתי לעצמי בשקט כדי שלא ישמעו אותי החברה' שרוצים לעשות קופה, שמי ייתן והמקום יישאר ככה, כמות שהוא, וימשיך לשמור על האוטנטיות שלו כמה שיותר שנים.

הכתב היה אורח של החברה הגיאוגרפית ושל לשכת התיירות הקטלונית

לצפייה בכתבת הווידאו על טרגונה בגלובס טיו סרקון את הקוד

מידע מעשי

• **הגעה:** טסים לברצלונה, בירת קטלוניה, ומשם ממשיכים ברכב שכור (או אפילו טוב יותר, ברכב 4X4). החברה הגיאוגרפית מוציאה טיול מאורגן ראשון לדרום קטלוניה בחודש מארס הקרוב, ולאחר מכן מתוכננים טיולים במהלך כל השנה בדגש על פסח, חודשי הקיץ וחגי תשרי. הטיסות מתבססות על טיסות סדירות של חברת אל-על, יציאה בימי ראשון וחזרה בימי חמישי.

• **אזור הדלתא:** את הטיול באזור הדלתא כדאי לעשות בליווי של מדריך מקומי, אותו תוכלו בקלות לתאם דרך המלון. ניתן גם לשכור אופניים ולצאת למסלול היקפי ומוסדר של 100 קילומטרים מסביב לדלתא או להמשיך עם הג'יפים. לטיול באזור הדלתא כדאי להקדיש יום שלם החל בשעות הבוקר המוקדמות כי הוא ללא ספק האזור השונה, המפתיע והמסקרן ביותר בטיול.

• **תרבות:** כדאי לעצור בדרך בעיירה הצידורית הורטה דה סנט חואן (Horta de Sant Joan). מעבר לכך שזוהי עיירה עתיקה ויפה, מוקפת הרים ומשופעת בסמטאות צרות ובכנסיות ימי ביניים, מתברר שהיא זכתה לארח את הצייר פאבלו פיקאסו, שישב בה בשנת 1898 ושוב בשנת 1909. שהותו במקום לא הייתה ארוכה, אך משמעותית ופורייה. כאן פיתח פיקאסו לראשונה את סגנון הקוביזם שבה מאפיין אותו. לטענת המקומיים – בהשראת הכיכר המקומית. כמעט בכל סמטה בכפר מאוזכר שמו בדרך כזאת או אחרת, ויש גם מוזיאון פיקאסו ובו כמאתיים רפרודוקציות לציורים שצוירו או נהגו בתקופה שבה ישב בעיירה.